

The background is a dark blue gradient with abstract white geometric patterns. On the left, there is a large circular scale with degree markings from 140 to 260. Several concentric circles and arcs are scattered across the image, some with arrows indicating a clockwise direction.

KURIKULSKI KONTEKST I METODIČKI KONCEPT POUČAVANJA

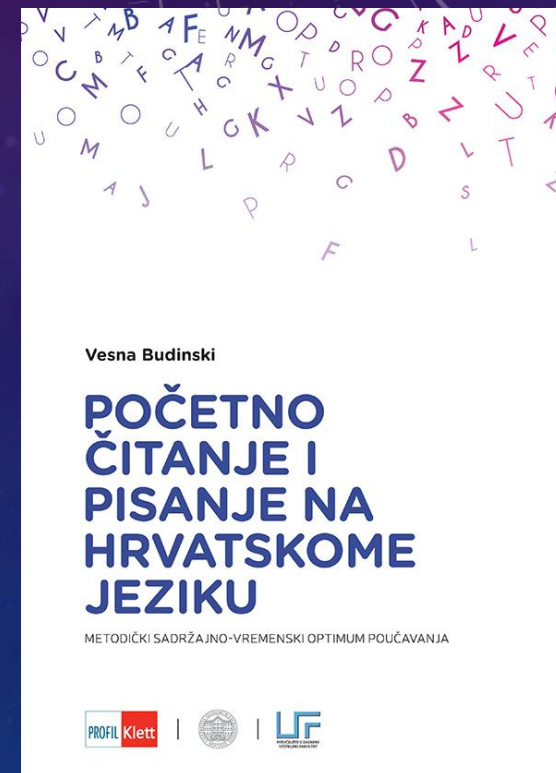
DOC. DR. SC. VESNA BUDINSKI

DOC. DR. SC. MARTINA KOLAR BILLEGE

Državni skup za učitelje razredne nastave, 2021.

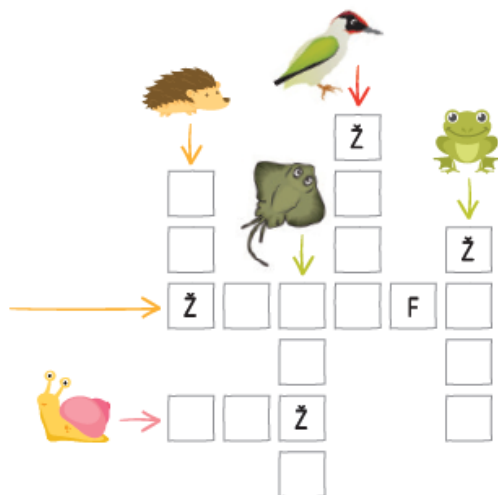
METODIČKI SADRŽAJNO-VREMENSKI OPTIMUM POČETNOGA ČITANJA I PISANJA

Optimalna metodička sadržajno-vremenska dimenzija podrazumijeva strukturiranje procesa učenja/poučavanja početnoga čitanja i pisanja na temeljima znanstvenih spoznaja kojima se određuje sadržaj i vrijeme poučavanja te primjerene metodičke postupke koji omogućuju ostvarivanje zadaća nastave u procesu učenja/poučavanja te učenikovo dosezanje cilja i ishoda učenja.

SLOVO Ž

Riješi križaljku

ŽIRAFa

ŽIRAFa JE NAJVIŠA ŽIVOTINJA. IMA KRZNO NA KOJEMU SE VIDE VELIKE PJEGE. SRCE JOJ JE TEŠKO OKO 12 KILOGRAMA. ZNAŠ LI KOLIKA JE TVOJA TEŽINA? USPoredi JE SA ŽIRAFINIM SRCEM.

ŽIRAFa SE HRANE LIŠĆEM S DRVEĆA. SVAKI DAN JEDU OKO 30 KILOGRAMA HRANE. TO JE VIŠE NEGO ŠTO POJEDU SVI U TVOME RAZREDU U JEDNOME DANU.

Sjeti se piju li ljudi vodu svaki dan. Zamisli, žirafa može biti bez vode i nekoliko tjedana. Koliko bi to moglo biti dana?

Pogledaj kako se piše riječ žirafa u drugim jezicima: engleski jezik → giraffe; njemački jezik → die Giraffe. U čemu je razlika ili sličnost?

Ispričaj što novo znaš o žirafama.

50
CENTIMETARA

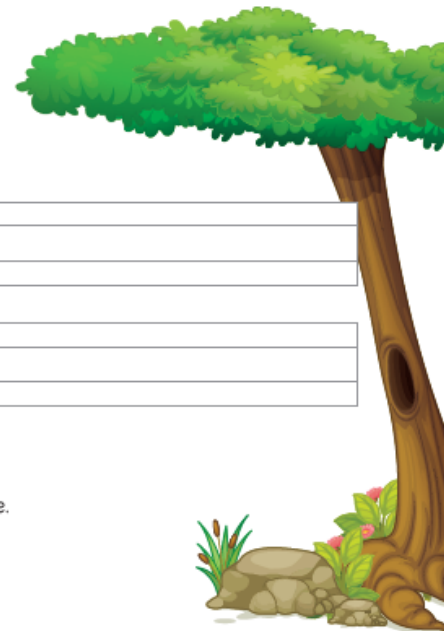

3,5 – 4,5
KILOGRAMA

180
CENTIMETARA

50
KILOGRAMA

Ž Ž Ž Ž

Ž Ž Ž Ž

Napiši u pisanku imena svih životinja iz križaljke.

Pročitaj rečenice. Odredi jesu li točne ili netočne.

ŽIRAFa IMA DUG VRAT. TOČNO NETOČNO

ŽABA JE VEĆA OD ŽIRAFa. TOČNO NETOČNO

JEŽ NEMA NOS. TOČNO NETOČNO

PUŽ JE BRZ. TOČNO NETOČNO

Procijeni: ako se žirafa, jež, puž i žaba utrkuju, kojim bi redom stigli na cilj?

„Usvajanje jezika sastoji se od usvajanja leksika, fonologije (glasovnog sustava), morfologije (pravila tvorbe riječi), sintakse (pravila rečeničnog oblikovanja) i semantike (značenjskoga sustava). Uz to jezik ima važnu društvenu ulogu koja zahtijeva tematsko i stilsko prilagođavanje jezičnih iskaza. Da bi dijete usvojilo jezik, mora ovladati svim jezičnim dijelovima, a sva ta umijeća sačinjavaju njegovu komunikacijsku sposobnost.“ (Erdeljac 2009: 296).

ČIČKOVA ISPRIKA

Jedne noći sanjao je
bodljikavi čičak,
da ga ljudi radije beru
no modri različak.

Snilo mu se da je gladak
ko baršun i svila,
da od čička vijence plete
samo gorska vila.

A kad zorom probudi se
bodljikav i ružan,
jadni čičak mrmljao je
ogorčen i tužan:

„Kad me nitko brati neće
ko modri različak,
prikrpim se gdje god mogu
ko dosadni čičak!”

Zlata Kolarić-Kišur

čičak

različak

- Što je čičak sanjao? Kakav je bio u svome snu?
- Što je shvatio kad se probudio?
- Što čičak radi zato što ga ljudi ne beru?
- Zašto se čičak ispričava?
- U kojoj strofi pronalazimo čičkovu ispriku?

- Što znači *ispričati se*? Kada se ispričavamo?
- Kojim se riječima ispričavamo?
- Kako potvrđujemo da smo prihvatili ispriku?
- Što znači: - namjerno nekoga uvrijediti
- nenamjerno nekoga uvrijediti?
- Raspravite o razlikama u ponašanju i postupku ispričavanja.

Kad povrijedimo tuđa prava, najmanje što možemo učiniti jest ispričati se.

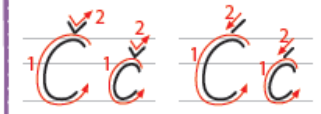
TREBA IZBJEGAVATI:

- sjesti na tuđe mjesto
- uzimati tuđe stvari
- rugati se i ne prihvaćati drugoga.

TREBA ČINITI:

- ustupiti mjesto trudnicama i starijim osobama
- pomoći onima kojima je potrebno
- prihvatiti one koji se od nas razlikuju.

20. studenoga – Međunarodni dan dječjih prava
10. prosinca – Međunarodni dan ljudskih prava

A SADA..

Č

č

Ć

ć

vrapčiči

- Piši u pisanku: lončić, končić, kolač, kolači, kolačići.
- Čaj je vruć. Ivančica je čupava. Cvjetić nema odjeću i obuću.

1. Što je lijepo kod čička, a što kod različka? Piši u pisanku.
2. Nabroji dobre osobine koje uočavaš kod svojih prijatelja. Piši u pisanku.
3. Dopuni riječi slovima č i ć.

kola__ __ovjek po__etak __itati __ekati ku__a
ispe__i vo__e zada__a no__ kon__i lon__i

Problemi s kojima se suočavaju učitelji i odgojitelji u odgojno-obrazovnom sustavu simptomi su složenih promjena u društvu, najčešće krize kulture (kriza vrednota nastaje zbog krize kulture).

Pozvani smo i sami biti autentični svjedoci vrednota.

(Tomić, 2020, 32)

Vrednote apstraktne vrsnoće (prijateljstvo, pravednost, poštenje, domoljublje, mir, zdravlje)

Vrednote vrijedne stvarnosti (kulturno-povijesni spomenici, kulturna dobra)

(Tomić, 2020, 30)

Optimalna metodička sadržajno-vremenska dimenzija početnoga čitanja i pisanja uspostavlja se na „uspješnom modelu jezičnoga razvoja“⁷, a svaki uspješan model jezičnoga razvoja temelji se na razvoju dječjega govora (usvajanju jezika) i uvažavanju obilježja jezičnoga razvoja (sposobnosti prepoznavanja glasova, sposobnosti jezične recepcije i produkcije u ranome učenju hrvatskoga jezika).

7 Uspješan model jezičnoga razvoja kao termin upotrebljava Erdeljac 2009: 296.

SLON I BUBAMARA

BUBAMARA: Oprostite, tako sam sama, mogu li se malo družiti s vama?

SLON: Što se toga tiče, možete produžiti, jer ja se ne želim ni sa kime družiti.

BUBAMARA: Vi odmah pravite ljutito lice, a mogli smo se divno igrati lovice.

SLON: Pustite me na trenutak bar, pa vidite valjda da vam nisam par.

BUBAMARA: Zbilja šteta, zbilja šteta, letjeli bismo zajedno od cvijeta do cvijeta.

SLON: Čega se još nećete sjetiti! Pa ja sam slon, a slonovi ne mogu letjeti.

BUBAMARA: Zašto ste odmah povisili ton, otkud sam znala da ste slon?

Koji se likovi pojavljuju u igrokazu?
O čemu razgovaraju slon i bubamara?

Kako se osjeća bubamara?
Što bubamara moli slona?
Zašto se slon ne želi igrati?
Koji je igru predložila bubamara?
Koje igre u prirodi ti voliš igrati?

SLON: Mislio sam da se vidi to, imam surlu, imam kila sto.

Jadranka Čunčić-Bandov

96

Je li bubamara znala da je slon slon? Potvrdi stihovima.

Kako je slon pojasnio bubamari da je on slon? Pročitaj.

Jesi li kada ljutita/ljutit za vrijeme igre s prijateljima? Pripovijedaj o tome.

Pronađi i pročitaj kako je bubamara zamolila slona za igru?

Koju je čarobnu riječ izrekla?

U kojim se situacijama koristiš čarobnim riječima?

Što je nestvarno u ovome igrokazu?

1. Kako se zove razgovor između dviju osoba?

a) višelog b) monolog c) dijalog

2. Zaokruži odgovarajuće riječi.

Bubamara iz igrokaza jest:

NEPROMIŠLJENA VESELA USAMLJENA TUŽNA LJUTITA

3. Koje se ime krije u riječi *bubamara*? _____

4. Pronađi riječi koje se rimuju i zaokruži jednake slogove u tim riječima.

5. Rastavi na slogove sljedeće riječi iz igrokaza tako da slogove odvojiš crtama. Odaberi slogove iz različitih riječi te složi neke druge riječi.

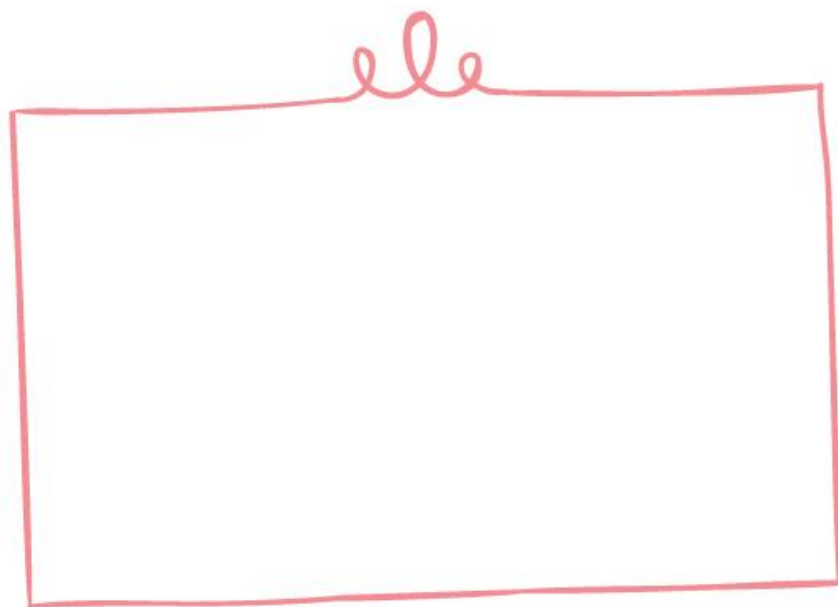
BUBAMARA	OPROSTITE	SLON	LJUTITO	LICE	IGRATI
LOVICE	TRENUTAK	ŠTETA	ZAJEDNO	CVIJET	LETJETI
SURLA					

6. Podijelite uloge i čitajte igrokaz po ulogama.

7. Podijelite uloge i uprizorite igrokaz.

97

8. Nacrtaj likove iz igrokaza.

ZNAŠ LI?

Bubamara se još naziva **božja ovčica**. U Hrvatskome zagorju bubamaru ili božju ovčicu zovu **božji volek**. Neki smatraju se da bubamara donosi sreću i blagostanje. Ako kojim slučajem na sebi ima sedam točkica, tada je pravi **srećonoša**. Taj mali crveni kukac svojom pojavom veseli svakoga na koga odluči sletjeti, a govori se kako je i zaštitnik djece.

BUBE, BUBE, BUBICE

Tko je na fotografiji? _____

Kako se zove muška bubamara? _____

Znaš li još koji naziv za bubamaru? Napiši. _____

NIJE LAKO BUBAMARCU

Nije lako bubamarcu,
bubamarinu muškarcu,
između toliko bubamara
iste boje, istih šara,
znati koja je njegova Mara.

Pa bubamarac mora vrijeme gubiti
i sve bube redom ljubiti:
Bubadaru, Bubaklaru, Bubabaru
Bubasaru,
dok ne nađe svoju Maru.

Zvonimir Balog

💡 Zašto nije lako bubamarcu?
Kako će bubamarac pronaći svoju Maru?
Koje je boje bubamara? Kojega je oblika?
Usmeno opiši bubamaru.
Prebroji strofe i stihove u pjesmi. Ako
poznajš uglazbljenu pjesmu, usporedi je s
ovom. Po čemu su slične, a po čemu se
razlikuju?

1. Koja se imena kriju u riječima pjesme? Napiši ih.

2. Na koga ili što pomisliš kad čuješ riječ *buba*?

3. Pjesma *Nije lako bubamarcu* jest:

- a) domoljubna
- b) tužna
- c) šaljiva.

4. Tema je pjesme:

- a) bubamarac traži svoju ovcu
- b) bubamarac traži svoju staru
- c) bubamarac traži svoju Maru.

5. Neobične riječi poput *Bubaklara*, *bubamarac*... jesu:

- a) imenice
- b) glagoli
- c) pridjevi.

6. Imenicama kojima imenujemo životinje dopiši pridjev i glagol i oblikuj rečenice.

lav

majmun

sova

medvjed

konj

Što treba učitelju?

Reprezentativni komunikacijski uzorci obuhvaćaju govor učitelja (standardi govorenoga jezika – prozodija, rečenična intonacija), primjerene jezičnometodičke i književnoumjetničke predloške te predloške koji obuhvaćaju sve funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika (novinski članci, obavijesni tekstovi, znanstveno-popularni članci...).

(Budinski, 2019, 49)

PRVA LJUBAV PLAVA

Bila je to ljubav na prvi pogled. Na prvi oblak. Na prvi val. More je imalo oči boje neba, a nebo oči boje mora. Kud god je nebo putovalo, more mu je bilo suputnik. Kud god je more išlo, nebo je išlo s njim. Kad se more ljutilo, i nebo se namrgodilo. Kad je nebo pljuštalo, more ga je zalijevalo suzama bisernim. Kad su padale zvijezde s neba, more ih je dočekivalo u naručje. Kad su mornari lomili kruh sa sedam kora, nebo ih je polilo mlijekom s Mliječnog puta. Kad je mornare brodolomce progutalo more, duše su im otišle u nebo. Kad bi morske sirene pjevale, nebo bi ljuljalo njihovu pjesmu u njedrima. Kad bi nebo grmjelo i munja kidala oblake, more bi čupalo modre kose i trgalo zmijolike trave. Kad se mjesec srebrnim smijehom smijao, more se mjesečinom kao svilenom kosom pokrivalo. – I dogodi se da neki čovjek istrgne školjku iz grudi morskih. Stavi je pod glavu, blizu uha, kako bi bio bliže sinu što ga more nekoć otme. I školjka mu zašumi i kaže o sinu koji kao morski vitez na valovima jaše u oklopu od sunca, s mjesečevim štitom. Ali oda mu i svoju tajnu: o velikoj ljubavi morskoj i nebeskoj. No, tajnu života mu ne oda.

Školjka se prenosila od uha do uha. I odonda se još prenosi i šumi. I dan-danas mogu se vidjeti ljudi kako upiru prstom u more. I u nebo. Traže odgovore na svoja pitanja. Traže tajnu života. Traže, pitaju, čude se.. A more i nebo šute, zaljubljeni jedno u drugo. Zagrljeni, začarani, ozvjezdani.. Ono što čovjek ne zna, oni jako dobro znaju..

– A nama preostaje jedino ispod zvijezda putovati, putovati i tražiti, naslanjati školjku na uho..

Možda jednom uspijemo doznati nešto..

Vjekoslava Huljić

suputnik – osoba koja putuje s nekim

Što se uspoređuje u priči?

Kako se odnose jedno prema drugome?

Pronađi rečenice koje potvrđuju da je more uvijek bilo tamo gdje je nebo.

Kakva je to ljubav na prvi oblak, na prvi val? Kako takvu ljubav nazivamo kod ljudi?

Tko je svjedočio o velikoj plavoj ljubavi?

Kako odonda školjka prenosi tajnu o ljubavi mora i neba?

135

Jesi li kada prislonila/prislonio školjku na uho? Što si čula/čuo?
Koja rečenica opisuje kakvi su bili more i nebo u svojoj ljubavi?
Pročitaj neke slikovite rečenice. Možeš li zamisliti te slike?

1. Što je tema priče *Prva ljubav plava*? _____

2. Koje se pojave opisuju u priči? Je li takva ljubav uistinu moguća?

3. Koja se riječ često ponavlja na početku rečenice? _____
Zašto?

a) da bi se odredilo vrijeme u priči

b) da bi se naglasila svaka rečenica

c) da bi se istaknula ljubav između neba i mora

4. Kako se zove izražajno sredstvo u kojemu neživom dajemo osobine živoga?

5. Pronađi i napiši dijelove priče koji potvrđuju da su likovima pridane ljudske osobine.
Promotri primjer i nastavi pisati.

NEBO

putovalo je, imalo je oči...

MORE

išlo je, ljutilo se...

6. U prvome odlomku podcrtaj imenice i zaokruži glagole.

7. Oboji pridjeve u drugome odlomku. Osmisli slikovite rečenice rabeći podcrtane pridjeve.

8. Radite u skupini. Odaberite dvije prirodne pojave ili dijelove prirode i opišite njihovu ljubav. Priču napišite na zajednički papir.

Npr. cvijet i leptir, kamen i val, ptica i drvo..

136

Kolar Billege, 2020

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ HJ A.4.1. Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom.	<ul style="list-style-type: none"> – razgovara i govori prema zadanoj ili slobodnoj temi – sadržajem i strukturom govorenja cjelovito obuhvaća temu – organizira govor prema jednostavnoj strukturi: uvod, središnji dio, završetak – stvaralačkim postupcima oblikuje govorene tekstove – sudjeluje u organiziranoj ili spontanoj raspravi – poštuje pravila komunikacije u raspravi: sluša sugovornike, govori kad ima riječ – prepoznaje važnost neverbalne komunikacije – primjenjuje nove riječi u komunikacijskoj situaciji – poštuje društveno prihvatljiva pravila uljudne komunikacije u različitim životnim situacijama 	<ul style="list-style-type: none"> – razgovara u skladu sa zadanom ili slobodnom temom poštujući pravila uljudnoga ophođenja
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>– tekstovi: obavijest, poruka, kratki opis, organizirana i spontana rasprava, govorno oblikovani tekstovi.</p>		

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ HJ A.4.3. Učenik čita tekst i prepričava sadržaj teksta služeći se bilješkama.	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje grafičku strukturu teksta i sadržaj – izdvaja važne podatke iz teksta i piše bilješke s obzirom na sadržaj i strukturu – prepričava tekst na temelju bilježaka – objašnjava podatke u grafičkim prikazima – objašnjava nepoznate riječi: na temelju vođenoga razgovora, zaključivanja na temelju konteksta, s pomoću rječnika nakon čitanja teksta 	<ul style="list-style-type: none"> – čita različite vrste tekstova, prema smjernicama, izdvaja ključne podatke iz teksta
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>– tekstovi: obavijesni, obrazovni i književni tekstovi primjerjeni dobi.</p>		

ŠUMI, ŠUMI MORE

SAMOSTALNO STVARANJE PRIČE

Pročitaj ponovno priču *Prva ljubav plava*. Kakva je ljubav opisana u priči?
Čime je spisateljica postigla slikovitost i izražajnost u opisu te ljubavi?

1. Radite u skupinama.

Dopunite oblaciće s po deset riječi iz priče. Od zapisanih riječi sastavite rečenice i povežite ih u novu priču. Koristite se usporedbama i personifikacijom. Rečenice neka budu slikovite. Zajednički odredite naslov svojoj priči.

2. Služeći se istaknutim pridjevima i dijelovima usporedaba, samostalno sastavi priču pod naslovom *Šumi more, svijetu reci*. Piši u pisanku.

razigrano nježno toplo radosno modro blistavo
šumovito tiho čisto prostrano uzburkano mirno
kristalno zelenkasto živahno bistro meko mirisno
prozirno zapjenjeno golemo usamljeno tajanstveno sneno

poput prostrane ravnice... kao najljepša pjesma... poput zvuka čarobne frule...
poput nebeskoga prostranstva... kao umorni mornari... razdragano kao ptičji pjev...
kao ljubavna tajna... nalik na najljepši sag od pjene... kao zaigrano dijete...
poput kristalnih bisera...

137

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ HJ A.4.4. Učenik piše tekstove prema jednostavnoj strukturi.	<ul style="list-style-type: none">– piše tekstove poštujući strukturu: uvod, razrada i zaključak– piše prema predlošcima za ovladavanje gramatičkom i stilističkom normom potrebnom za strukturiranje teksta– piše ogledne i česte pridjeve (opisne, gradivne i posvojne pridjeve na -čki, -čki, -ski, -ški)– točno piše posvojne pridjeve izvedene od vlastitih imena– piše veliko početno slovo: imena naroda, stanovnika, država, geografskih cjelina, knjiga, filmova, novina– provjerava pravopisnu točnost i slovopisnu čitkost	<ul style="list-style-type: none">– prema predlošku piše kratke tekstove u skladu s razvijenom sposobnošću promatranja i zapažanja (usustavljuje zapažanja i oblikuje kompoziciju opisa) te uz pomoć učitelja provjeravajući pravopisnu točnost i slovopisnu čitkost
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tekstovi: bilješka, pisani sastavak, SMS, poruka elektroničke pošte, pismo, sažetak, opis.		

Kurikulum nastavnog predmeta Hrvatski jezik... (NN 10/2019.)

„KULTURNA OSVIJEŠTENOST I IZRAŽAVANJE” (KK#8)

jedna je od osam ključnih kompetencija koje sačinjavaju referentno polazište koje će države članice EU-a uključiti u strategije u kontekstu cjeloživotnog učenja.

- kreativno izražavanje ideja, iskustava i osjećaja u nizu medija
- znanje o kulturi
- vještine potrebne za shvaćanje i uživanje u umjetničkim djelima
- solidno poznavanje vlastite kulture i osjećaj identiteta
- otvoreni stavovi prema drugima i poštivanje raznolikosti kulturnog izražavanja

KAZALIŠTE

Prvu modernu kazališnu zgradu na Trgu sv. Marka sagradio je 1834. godine trgovac Kristofor Stanković nakon što je osvojio glavni zgoditak na bečkoj lutriji. Bilo je to u vrijeme hrvatskog narodnog preporoda. Upravo u tom kazalištu izvedena je prva drama na hrvatskom jeziku „Juran i Sofija“ Ivana Kukuljevića Sakcinskog i prva hrvatska opera „Ljubav i zloba“ Vatroslava Lisinskog. Od studenog 1860. godine sve kazališne predstave u Zagrebu održavaju se na hrvatskom jeziku.

Slavna operna pjevačica Milka Trnina nastupala je po cijelom svijetu. U Muzeju grada Zagreba izložena su njezina dva kazališna kostima, nagrade u obliku lovorovih vijenaca, kazališni programi, zastavice...

iz muzejske publikacija za djecu Muzej grada Zagreba, ur. Vesna Leiner

hrvatski narodni preporod – nacionalni, kulturni i politički pokret u Hrvatskoj u 19. stoljeću; naziva se i ilirski pokret
drama – tekst namijenjen glumačkoj izvedbi pred publikom

opera – glazbeno-scensko djelo u kojemu pjevači glumci pjevajući prikazuju dramsku radnju uz pratnju orkestra
lovorov vijenac – vijenac od lovorova lišća; dodjeljivao se pobjednicima u antičko vrijeme, a postao je simbol pobjede

- 📍 Koja je prva hrvatska drama na hrvatskome jeziku? Tko joj je autor?
Kako se zove prva hrvatska opera? Tko ju je skladao?

120

Ivan Kukuljević Sakcinski održao je 2. svibnja 1843. godine, nakon više stoljeća, prvi zastupnički govor na hrvatskome jeziku u Hrvatskome saboru.

Vatroslav Lisinski rođen je u Zagrebu 8. srpnja 1819., a umro je 31. svibnja 1854. Bio je hrvatski skladatelj. Osnivač je hrvatske orkestralne glazbe. Po njemu nosi ime Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog.

Promotri i pročitaj naglas navedene izraze.

hrvatska opera

hrvatski jezik

bečka lutrija

NAUČI

Hrvatska, hrvatski i bečka u tim su izrazima pridjevi koji izriču čije je što. Posvojni pridjevi koji završavaju na *-ski, -ški, -čki* ili *-čki* pišu se malim početnim slovom.

(Slavonija) slavonski kulen

(Pag) paški sir

(Zagreb) zagrebački odrezak

(Gospić) gospićki krumpiri

1. Dopuni rečenice posvojnim pridjevima izvedenima od imenica u zagradama.

U Republici Hrvatskoj brojni su gradovi i njihove znamenitosti, ali i brojne druge zanimljivosti. Tako ćemo svakomu turistu preporučiti da posjeti

_____ (Hrvatska) znamenitosti.

U Istri je nezaobilazna _____ (Pula) Arena. Na _____

(Hrvatska) obali vrijedno je vidjeti: _____ (Senj) tvrđavu Nehaj,

_____ (Zadar) Morske orgulje, _____ (Split) Rivu i

stare _____ (Dubrovnik) ulice i zidine.

U unutrašnjosti Hrvatske divno je pješačiti _____ (Lika) planinarskim

stazama i penjati se na _____ (Velebit) vrhunce.

Dio Hrvatske diči se _____ (Slavonija) ravnicom i

_____ (Zagorje) brežuljcima.

121

NAUČI

Prezimeni kao što su Lisinski ili Sakcinski imaju nastavak *-ski* kao posvojni pridjevi, ali se, kao i sva druga prezimena, pišu velikim početnim slovom.

2. Pridjevi se najčešće slažu s imenicom u rodu (m. r., ž. r., s. r.) i broju (jd., mn.). Pridruži imenici pridjev *hrvatski* tako da joj odgovara u rodu i broju.

_____ kuća	_____ kuće
_____ dom	_____ domovi
_____ selo	_____ sela

3. Izvedi posvojne pridjeve od vlastitih imenica. Pazi na pisanje početnoga slova.

Istra: _____ govedo
 _____ tartufi
 _____ vino

Međimurje: _____ gibanica
 _____ kolači
 _____ krumpiri

Zagorje: _____ puran
 Slavonija: _____ pšenica
 Lika: _____ šljive

Dalmacija: _____ bura
 _____ riba
 _____ pršut

Njemačka: _____ automobili
 _____ jezik

Francuska: _____ sir
 _____ jezik

Mađarska: _____ kobasice
 _____ jezik

Italija: _____ tjestenina
 _____ jezik

Austrija: _____ skijališta
 Švicarska: _____ sat

NAUČI

Pridjevi izvedeni od vlastitih imena koji završavaju na *-ov*, *-ev*, *-in* uvijek se pišu velikim početnim slovom. Ostali pridjevi pišu se malim početnim slovom, osim kad su prva riječ u imenu ili naslovu (Tonijev sat, Anina kuhinja, Tvrtkov bicikl).

Primjer: Profesor Baltazar nastao je u Zagrebačkoj školi crtanoga filma. U mojoj je ulici Zagrebačka banka.

4. Zaokruži točno napisan pridjev. Ispravi pogreške u ostalima.

Matijin ivanin vukovarski Zadarske

1. Označi je li tvrdnja točna ili netočna.

Pridjevi Marijev, Anin i Zvonimirov pišu se velikim početnim slovom.

TOČNO

NETOČNO

Pridjevi Hrvatski, Vinkovačka i Osječko pišu se velikim početnim slovom.

TOČNO

NETOČNO

LIJEPA NAŠA DOMOVINO

U desetome broju književnoga lista *Danica* godine 1835. jedan od istaknutijih pjesnika ilirskoga preporoda **Antun Mihanović** objavio je pjesmu *Horvatska domovina*.

Nije posve sigurno tko je skladao glazbu, no uvriježilo se mišljenje da je to bio hrvatski časnik u austrougarskoj vojsci i glazbeni amater **Josip Runjanin**. Već tijekom 19. stoljeća pjevala se u svečanim prilikama.

Službeni status dobila je 29. veljače 1972. godine ustavnim amandmanom prema kojemu je proglašena službenom hrvatskom himnom. Ustavom Republike Hrvatske iz 1990. godine pjesma je dobila status himne samostalne Hrvatske, a njezin tekst i notni zapis utvrđeni su *Zakonom o grbu, zastavi i himni te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske*.

Hrvatska himna definirana je *Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske* te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske.

NAUČI

Himna je pjesma posvećena nekomu ili nečemu što čovjek smatra vrijednim najvećega poštovanja, divljenja ili obožavanja.

LIJEPA NAŠA DOMOVINO

Lijepa naša domovino,
Oj junačka zemljo mila,
Stare slave djedovino,
da bi vazda sretna bila!
Mila, kano si nam slavna,
Mila si nam ti jedina.
Mila, kuda si nam ravna,
Mila, kuda si planina!
Teci Dravo, Savo teci,
Nit' ti Dunav silu gubi,
Sinje more svijetu reci,
Da svoj narod Hrvat ljubi.

Dok mu njive sunce grije,
Dok mu hrašće bura vije,
Dok mu mrtve grobak krije,
Dok mu živo srce bije!

Antun Mihanović

djedovina – imanje koje je naslijeđeno od djeda ili djedova;
dom, domovina, zavičaj
vazda – uvijek, svagda
kano – kao
sinje – siv, sivoplav, boje pepela
hrašće – šuma hrastova
grobak – riječ od mlja za grob

Kako pjesnik doživljava domovinu?
Što ističe stihom *Stare slave, djedovino*?
Što joj želi? Kojim je riječima zativa?
Koga pjesnik upućuje da svijetu prenosi poruku o tome kako Hrvat ljubi svoj narod?
Odgovor pronađi u trećoj strofi.
Do kada će Hrvat ljubiti svoj narod?
Što je domoljublje/rodoljublje?
Koji su, uz himnu, simboli Republike Hrvatske?

IV. HIMNA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 18.

Himna Republike Hrvatske izvodi se: 1. na početku zasjedanja Sabora Republike Hrvatske; 2. pri službenom dolasku u Republiku Hrvatsku odnosno pri ispraćaju iz Republike Hrvatske šefa strane države ili ovlaštenog predstavnika međunarodne organizacije; 3. u drugim slučajevima suvremenim zakonom.

Članak 19.

Himna Republike Hrvatske može se izvoditi i na službenim proslavama, političkim skupovima i drugim svečanim manifestacijama. Himna Republike Hrvatske ne smije se izvoditi na način i u prilikama koji vrijeđaju ugled i dostojanstvo Republike Hrvatske.

Članak 20.

Izvornik teksta i napjeva himne Republike Hrvatske čuva se u Saboru Republike Hrvatske.

Članak 21.

Himna Republike Hrvatske izvodi se sviranjem, pjevanjem ili sviranjem i pjevanjem.

Članak 22.

Himna Republike Hrvatske izvodi se uz odavanje uobičajenih počasti od strane svih prisutnih.

1. Pronađi podatke u tekstu *Zakona o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske* te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske.

Gdje se čuva izvornik teksta i napjeva himne Republike Hrvatske?

Kako se može izvoditi himna?

Koje su uobičajene počasti (ponašanja i geste) tijekom izvođenja himne?

1. Pročitaj pjesmu.

Stihove je napisao Drago Britvić,
skladao ju je Đani Maršan, a
obradio Nikica Kalogjera.
Pjesmu možeš poslušati na
internetu.

Bože, čuvaj Hrvatsku!

Bože, čuvaj Hrvatsku,
moj dragi dom,
ljude koji blaguju
pri oltaru Tvom!

Nek se sliju molitve
sve u jedan glas!
Čuvaj ovo sveto tle,
blagoslovi nas!

Ako treba, Gospode,
evo, primi zavjet moj!
Uzmi život od mene,
pa ga podaj njoj!

I u dobru i u zlu
budi s nama, budi s njom!
Bože, čuvaj Hrvatsku,
moj dragi dom!

Drago Britvić

2. Pri čijemu oltaru ljudi blaguju?

3. Zašto je riječ *Tvom* napisana velikim početnim slovom?

4. Napiši što je za tebe domoljublje. U kojim ga situacijama prepoznaješ i kako ga iskazuješ?

S MOGA PROZORA

Visoko nad gradom blista moj prozor i pije sunce.
Staklo mog prozora uhvati pticu u letu, oblak u ljenčarenju,
grane u ljuljanju i ljude u neumornu hodanju za srećom.
I, prozore moj, ja gledam u te kao u rastvorenu staklenu
knjigu i čitam u njoj, čitam o svijetu, ja čitav dan čitam
u tebi, učim, čudim se kao dijete...

Vjekoslav Majer

● Zašto književnik uspoređuje prozor s rastvorenom staklenom knjigom?

Što u toj knjizi čita?

Kada književnik čita?

Što misliš, čemu se književnik čudi kao dijete?

Zašto može čitav dan čitati tu rastvorenu staklenu knjigu?

Kako se čude djeca? Što je u njihovu čuđenju posebno?

Književnik se poslužio **usporedbom** da bi stvorio vezu između prozora i knjige.

NAUČI

Usporedba je pjesnička slika koja nastaje tako da se nešto uspoređuje s nečim po sličnosti. Riječi za stvaranje usporedbe jesu: *nalik, poput, kao, kao da*.

Književnik slikovito prikazuje prozor kao rastvorenu staklenu knjigu.

pjesnički jezik: rastvorena staklena knjiga

moguća značenja: otvoren prozor kroz koji se svašta vidi bogatstvo motiva kakvo možemo pronaći u knjigama

1. Što književnik zamišlja, a što zaista može vidjeti? Zaokruži ono što književnik zamišlja.

prozor pije sunce (upija sunce)

sunce obasjava prozor

prozor hvata pticu u letu

kroz prozor se vide ptice u letu

oblak je u ljenčarenju

oblak je na jednome mjestu

2. Na temelju književnikovih misli o tome što vidi i što zamišlja, zaključujemo da je književni jezik slikovit. Pokušaj objasniti što to znači.

3. Što književnik zaista može vidjeti, a što zamišlja ili pretpostavlja kad kaže: „Staklo moga prozora uhvati... ili „ljude u neumornom hodanju za srećom.”

4. Usporedi tekstove iz knjige Dragutina Rosandića. Koji tekst predstavlja stvaran opis? U kojemu se tekstu pojavljuje personifikacija?

Prozor

Nalazi se na prednjoj strani sobe.
Sastoji se od dva krila. Drveni okvir
je bijele boje. Stakla se bljeskaju.
Kroz prozor promatram ulicu.

Moj prozor i ja osluškujemo kišu
Neki tihi šum privukao me prozoru.
Vani su padale krupne kapi jesenske
kiše. Posjetile su i moj prozor.
Blistave kapi lijeno su klizile niz
prozorsko staklo. Izgledalo mi je kao
da moj prozor plače.

Moj prozor

Gleda na ulicu. Gleda, a nema očiju. Hladna površina
stakla. Prozirna zjenica moje sobe. Počinak zrakama
sunca. Dlanovi orošeni kišom. Prekrasni crtež u inju.
Veza sa svijetom izvan moje sobe. Pogled u daljinu.

Odaberi jedan predložak i napiši nekoliko rečenica u skladu sa započetim.
Piši u bilježnicu.

ZA KRAJ

Svi stremimo cilju. Želimo ga dohvatiti. Danas, više nego ikada.

Zasićenost promjenama, traženjima, zahtjevima... pred učitelja stavlja ogroman izazov. Kako doći do toga cilja, pri tome ostati na pravome putu, koračati sigurnim korakom, govoriti mudrim jezikom?

Mogu li učitelji biti na prvome mjestu? Mogu i moraju.

Sigurnost možete pronaći u jasnoj metodičkoj strukturi i dobro odabranim predlošcima.